

- сфері освіти та науки : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 20.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики [Електронний ресурс] /Ф.С. Бацевич. – Київ: Вид. центр «Академія», 2004. 344 с.
 4. Гамова Г. І. Мовленнєвий вплив як результат комунікативної взаємодії у публічному діловому дискурсі. Теорія та практика державного управління. 2020. № 2(69). С. 34-41.
 5. Вакансії з сайту Work.ua. URL: <https://www.work.ua/> (дата звернення: 23.04.2026)
 6. Загнітко А. П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки : науково-аналітичне видання. Донецьк: ДонНУ, 2014. 384 с.
 7. Карманська Ю. Початок україномовного життя // Forbes.ua. URL: <https://forbes.ua> (дата звернення: 21.04.2026).
 8. Ковальчук Н. Перспективи застосування інструментів на основі штучного інтелекту у викладанні української мови // Український педагогічний журнал. 2024. № 3. С. 160.
 9. Лісогор Л., Судаков М. Ринок праці України 2022–2023: стан, тенденції та перспективи. Київ, 2023. С. 44. URL: https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm1.pdf (дата звернення: 22.04.2026)
 10. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. – 3-тє вид., переробл. і допов. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 246 с.
 11. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. 2012. № 4. С. 18–28.
 12. Соколова В. К. Роль культури мовлення у професійній діяльності // Радіо-електроніка та молодь у ХХІ столітті: матеріали 23 Міжнар. молодіж. форуму, 16-18 квітня 2019 р. Харків: ХНУРЕ, 2019. Т. 11. С. 57–58.
 13. Як українська мова стає інструментом успіху в маркетингу та рекламі // Cases.media. – 2023. URL: <https://cases.media/article/yak-ukrayinska-mova-staye-instrumentom-uspikhu-v-marketingu-ta-reklami> (дата звернення: 21.04.2026).
 14. Austin J. L. *How to Do Things with Words* / Edited by J. O. Urmson and Marina Sbisa. – Oxford: Clarendon Press, 1962. – 167 p. – (William James Lectures; 1955).
 15. Grice H. P. *Logic and Conversation* // Cole P., Morgan J. (Eds.). *Syntax and Semantics. Vol. 3: Speech Acts*. – New York: Academic Press, 1975. P. 41-58
 16. Leech G. N. *Principles of Pragmatics*. – London: Longman, 1983. 250 p.

Бринюк К.Ю.

*Бердянський державний педагогічний університет
(Запоріжжя, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

(на матеріалі творів В. С. Моема)

В умовах сучасних суспільних трансформацій та глобалізаційних процесів особливої ваги набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно функціонувати в полікультурному й багатомовному середовищі. У

цьому контексті зростає роль якісної мовної освіти, зокрема формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти.

Володіння іноземною мовою передбачає не лише засвоєння граматичних структур і розвиток мовленнєвих навичок, а й опанування багатого лексичного запасу, важливою складовою якого є фразеологічні одиниці. Саме фразеологізми забезпечують образність, експресивність і стилістичну різноманітність мовлення. Водночас їх переклад становить значні труднощі, оскільки потребує врахування семантичних, культурних та прагматичних аспектів.

Незважаючи на значну кількість досліджень у галузі фразеології, проблема адекватного перекладу фразеологічних одиниць, особливо в художніх текстах, залишається недостатньо розробленою, що й зумовлює актуальність цієї наукової розвідки.

Метою наукової розвідки є аналіз особливостей перекладу англійських фразеологічних одиниць українською мовою у художніх текстах Сомерсета Моєма, а також визначення типів перекладацьких відповідників і їх функціонального навантаження.

Фразеологія як окрема галузь мовознавства сформувалася у середині ХХ століття завдяки працям Ш. Баллі, В. Виноградова, О. Куніна, Логана П. Сміта, О. Смирницького та інших дослідників. Вони заклали теоретичні засади вивчення фразеологічного фонду мови та визначили основні підходи до класифікації фразеологізмів (Баран, 2008).

Проблеми перекладу фразеологічних одиниць досліджували також українські науковці, як-от: В. Карабан, Р. Зорівчак, І. Корунець, Т. Кияк, Л. Черноватий. У їхніх працях розглянуто типи перекладацьких відповідників, способи передачі образності та національно-культурної специфіки фразеологізмів (Корунець, 2017).

Дослідниця А. Марданова наголошує, що фразеологічні одиниці є невичерпним і багатим джерелом підвищення виразності мовлення та посилення його логічної організації. Вони сприяють глибшому пізнанню навколишнього світу та суттєво збагачують лексичний склад мови (Mardanova, 2023).

Попри значний науковий доробок, питання функціонування та перекладу фразеологізмів у художньому тексті, а також їх впливу на адресата потребують подальшого дослідження.

Фразеологічний фонд англійської мови вирізняється значним багатством і семантичною різноманітністю. Фразеологічні одиниці характеризуються структурною стійкістю, семантичною цілісністю та високим ступенем образності. У зв'язку з цим їх переклад не може обмежуватися буквальним відтворенням, а потребує добору функціонально й семантично адекватних відповідників з урахуванням комунікативно-прагматичних параметрів.

Недостатній рівень сформованості фразеологічної компетентності, зокрема у здобувачів освіти, зумовлює труднощі у процесах рецепції та репродукції іншомовних текстів. У перекладацькій практиці це нерідко призводить до семантичних викривлень або втрати стилістичної маркованості висловлювання.

Ефективним шляхом подолання зазначених труднощів, на нашу думку, є систематичне залучення вправ на переклад фразеологічних одиниць, а також здійснення аналітичної роботи на матеріалі художніх текстів. Зокрема, твори В. Сомерсета Моема («The Moon and Sixpence», «The Razor's Edge», «The Painted Veil») містять значний корпус фразеологізмів, що зумовлює їхню цінність як емпіричної бази дослідження.

Наведемо окремі приклади перекладу фразеологічних одиниць із зазначених творів.

To kick up a row – зчиняти сварку, веремію

*Let Walter **kick up a row** if he chose. She had Charlie; what did she care?*

*Нехай Уолте **зчиняє веремію**, якщо схоче. У неї є Чарлі, чи їй не все одно?*

За допомогою використання вибіркового еквіваленту український варіант перекладу надає більше образності.

Beat the band – у найвищій мірі, неймовірно, над-звичайно, пекельно

*Gray's conversation was composed of chiches...He never went to bed, but hit the hay, he slept the sleep of the just; if it rained, it rained to **beat the band**.*

*Мова Грея була наповнена фразеологізмами...Він ніколи не лягав спати, а коли «йшов на боковеньку», то «спав сном праведника». А якщо йшов дощ, то він «лив **як з-під ринви**».*

Переклад запропонованої англійської фразеологічної одиниці є вибіркоvim. Існують різні варіанти даного фразеологізму, але українські перекладачі надали перевагу тому, що є більш вдалим для контексту.

God's mill grinds slow but sure – від помсти не втечеш

When I had narrated his lamentable death I ceased. For a minute or two we were all silent. Then Robert Strickland struck a match and lit a cigarette.

***"The mills of God grind slowly, but they grind excee-ding small,"**
– he said somewhat impressively.*

*Закінчив я розповіддю про страшну смерть Чарльза Стрікланда,
хвилину-другу в кімнаті панувала цілковита тиша.*

Потім Роберт Стрікланд чиркнув сірником та закури.

–Жорна Господні молотять повільно, але вірно.

Повний еквівалент даного фразеологізму використаний для наголошення джерела походження ФО – Біблії, який має інтернаціональний характер.

Проведений аналіз засвідчує, що переклад фразеологічних одиниць постає як складний творчий процес, який передбачає обов'язкове врахування контекстуальних, стилістичних і культурно-національних чинників. Українські відповідники англійських фразеологізмів можуть реалізовуватися у формі повних

і часткових еквівалентів, калькування, описового перекладу, а також різноманітних перекладацьких трансформацій.

Отже, переклад фразеологізмів є багатовимірним процесом, що потребує високого рівня сформованості мовної та перекладацької компетентностей. Недостатній рівень уваги до опанування фразеології в освітньому процесі негативно позначається на якості іншомовної підготовки здобувачів освіти та їх здатності до адекватного міжкультурного спілкування.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок вбачається поглиблене вивчення стратегій перекладу фразеологічних одиниць у художніх текстах, а також розроблення й упровадження ефективних методик їх навчання у процесі іншомовної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баран, Я. А. (2008). Фразеологія: знакові величини. Вінниця: Нова Книга.
2. Корунець, І. В. (2017). Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова Книга.
3. Mardanova, A. (2023). Role of phraseology in developing linguistic and intercultural communication competences. *American Journal of Philological Sciences*, 3(5), 68–72. <https://doi.org/10.37547/ajps/volume03issue05-12>
4. Maugham, W. S. (2001). *The great exotic novels and short stories of Somerset Maugham*. New York, NY: Carroll & Graf.

Власенко А.В.

*Навчально-науковий інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ВИЛУЧЕННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ В ЖУРНАЛІ «FORBES UKRAINE» УКРАЇНСЬКОЮ

Вилучення (omission / reduction) є однією з найпоширеніших перекладацьких трансформацій, що полягає у свідомому опущенні мовних одиниць оригіналу, які є семантично надлишковими, граматично зумовленими